

NIEUWE PERSPECTIEVEN

OP WATERMANAGEMENT

Leren door internationale samenwerking

Welkom in de wereld van cultuurverschillen | Goed voorbereid op reis | Een dag in het leven van een KIWI | Anders kijken naar je werk | Grenzeloos leren binnen de Blue Deal

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

 DUTCH WATER
AUTHORITIES

Ministerie van Buitenlandse Zaken

12. Internationaal leren door de ogen van begeleiders

16. Dag in het leven van een KIWI

24. Wie zit waar

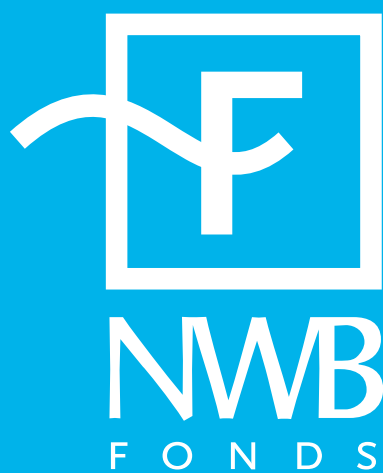
34. Internationale financiers

40. Zoals verwacht loopt alles anders

En verder

- 5. Voorwoord
- 8. De wijsheid in pacht? Echt niet!
- 18. Het perspectief van de bestuurder
Luzette Kroon
- 22. Het opbouwen van interculturele relaties met YEPpers
- 26. Lessen voor het leven
- 28. Handen uit de mouwen op
Nelson Mandela Day
- 32. Een Colombiaanse kijk op
Nederlands waterbeheer
- 33. De noodzaak van klimaatadaptie
voor Peru
- 38. Welkom in de wereld van
cultuurverschillen
- 39. Veiligheid voor alles
- 42. Anders kijken naar je werk
- 44. Grenzeloos leren binnen
de Blue Deal

VOOR

Voor u ligt het magazine over leren uit het buitenland: een kaleidoscoop aan artikelen over internationaal waterschapswerk door en over KIWI's die deelnemen aan het Blue Deal-programma. KIWI's? Jazeker! KIWI staat voor Klimaat- en Innovatieprogramma Waterschappen Internationaal, een training van het NWB Fonds voor waterschappers. De afgelopen twee jaar zijn de deelnemers getraind om een boost te geven aan klimaatadaptatie en aan hun eigen ontwikkeling; deze lichting heeft daarom de bijnaam Climate Game Changers.

De KIWI's hebben de impact van klimaatverandering in beeld gebracht. En initiatieven opgezet om urgente waterproblemen aan te pakken in Blue Deal-landen op een natuurinclusieve wijze en in co-creatie met lokale stakeholders. En dat met veel enthousiasme en gezonde reflectie op zichzelf en het waterbeheer in Nederland. Het NWB Fonds is dan ook erg trots op deze groep. Het KIWI-programma heeft wat ons betreft drie belangrijke dingen opgeleverd.

In de eerste plaats is de capaciteit van Blue Deal-projecten versterkt. Onder de vlag van de Blue Deal werken waterschappen samen aan beter waterbeheer in vijftien landen wereldwijd; de waterschappen leveren professionals en de ministeries van Infrastructuur en Waterstaat en Buitenlandse Zaken zorgen voor budget. Maar het reguliere werk in Nederland trekt elke dag, dus capaciteit is soms een discussiepunt bij de waterschappen. Het KIWI-programma heeft geholpen om mensen vrij te maken.

Als tweede is gebleken dat internationaal werk een snelkookpan is voor professionele ontwikkeling, zowel in kennis als in houding en gedrag. Vragen stellen over de (vanzelfsprekende) manier waarop in Nederland door waterschappen wordt gewerkt. Flexibiliteit, weerbaarheid en creativiteit ontwikkelen omdat alles anders gaat in het buitenland. Begrip krijgen voor verschillende culturen en manieren van werken. Eigenlijk is internationaal werk de beste opleiding die er in de waterwereld bestaat. En een 'must' in het kader van aantrekkelijk werkgeverschap.

Tenslotte heeft het KIWI-programma een legertje ondernemende ambtenaren afgeleverd. Ze kijken met een frisse blik naar waterbeheer, hebben een groot netwerk opgebouwd en zien samenhang. Ze weten van aanpakken en laten zich niet ontmoedigen door hindernissen die ze tegenkomen. Het is een groep die als geen ander beseft dat internationale samenwerking tweerichtingsverkeer is op basis van gelijkwaardigheid. Want in andere landen zijn er ook experts en ook wij kunnen daar dingen leren, al is het maar over het klimaat dat ons te wachten staat. 'Think globally, act locally' is het motto.

Wij hopen dat u nieuwsgierig bent geworden en al lezend nieuwe perspectieven ontdekt. Maar vooral hopen we dat u het internationale waterschapswerk net zo waardevol gaat vinden als wij. Omdat we er in Nederland verrassend veel aan hebben en omdat het mooi is als je kan bijdragen aan leefbaarheid elders in de wereld.

Bert van Boggelen
directeur NWB Fonds

Marion Wierda
programmamanager NWB Fonds

WOORD

Wat is de Blue Deal?

Overal ter wereld merken waterbeheerders de gevolgen van klimaatverandering. Overstromingen, droogte en een gebrek aan schoon water nemen wereldwijd toe. Daarom werken de Nederlandse waterschappen als Dutch Water Authorities (DWA) over de hele wereld samen met waterpartners. Een belangrijk programma van DWA is de Blue Deal, in samenwerking met de ministeries van Buitenlandse Zaken en Infrastructuur en Waterstaat. Het doel: bijdragen aan schoon, voldoende en veilig water voor 20 miljoen mensen wereldwijd. Het programma loopt tot 2030 en bestaat uit 17 langdurige partnerschappen in 15 landen.

Wat is KIWI?

KIWI staat voor Klimaat- en Innovatieprogramma Waterschappen Internationaal. De KIWI Climate Game Changers zijn deskundigen vanuit de waterschappen, die over kennis en vaardigheden beschikken om klimaatadaptatie een versnelling te geven binnen de internationale projecten van de waterschappen. Hiervoor worden ze getraind in leersessies. Het tweejarig KIWI-programma wil een stevige impuls geven aan klimaatadaptatie binnen internationale waterprojecten zoals de Blue Deal. Het is een initiatief van het NWB Fonds, dat wil bijdragen aan een klimaatbestendig waterbeheer in andere landen, op een natuur- en mensinclusieve manier. Waterschappen ontwikkelen via het KIWI-programma werknemers die kunnen bijdragen aan internationale projecten. Hun nieuwe kennis, vaardigheden en contacten nemen ze mee terug, zodat die bij hun werk in Nederland kunnen worden ingezet. Zo dragen ze ook hierbij aan professionalisering en vernieuwing.

A photograph of three men walking on a wooden boardwalk through a lush, green forest. The man in the foreground, wearing a green t-shirt and khaki pants, is pointing his right arm towards the right side of the frame. He has a grey backpack on. Behind him, two other men are walking; one in a light blue polo shirt and jeans, and another in a white t-shirt and jeans. The scene is surrounded by dense foliage and trees. A large, bold, pink word 'Echt' is superimposed over the center of the image.

Echt

De wijsheid in pacht?

niet!

Door: Edgar de Bruijn

Nederlandser kan het haast niet: een oude boerderij, gelegen aan de pas versterkte Holtenbroekerdijk in Zwolle. Na een korte wandeling door de uiterwaard langs het Zwarte Water nemen we plaats aan een picknicktafel op het erf van wijkboerderij De Klooienberg. Vier deelnemers - Edgar de Bruijn, Douwe de Voogt, Michelle Cornelissen en Stan Avontuur - van het KIWI-programma gaan met elkaar in gesprek over wat ze hebben geleerd van hun internationale waterwerk.

Wat was jullie motivatie om mee te doen aan KIWI?

Edgar begint: "Toen ik de oproep van mijn leidinggevende voorbij zag komen, dacht ik meteen: dit is iets voor mij! Ik zag het als een kans om mijn steentje bij te dragen aan het oplossen van grote wereldproblemen. En om te ervaren hoe het is om met mensen van een andere cultuur samen te werken." Douwe vertelt dat hij door zijn leidinggevende bij Waternet gevraagd werd om zich aan te melden. "Ik twijfelde eerst, maar dacht toen: Waarom zou ik het niet doen? Deelname aan KIWI zag ik als een kans voor mijn persoonlijke ontwikkeling. Overal op de wereld zijn mensen bezig met het oplossen van waterproblemen. Ik wilde uit mijn normale stramien komen en ontdekken hoe mensen op een andere manier te werk gaan."

Voor Michelle en Stan trok vooral het werken in een internationale context. Beiden hadden daar tijdens hun studie mee te maken gehad. Stans buitenlandcoördinator wees hem op het KIWI-programma. "Ik miste het internationale aspect in mijn werk voor waterschap Brabantse Delta. Nu mag ik meewerken aan een project over droogte in Tanzania. Dat vind ik geweldig."

Iedere KIWI-deelnemer sloot aan bij een internationaal waterproject. Kan een van jullie een klein persoonlijk succes delen?

Stan: "Tijdens een van de werkbezoeken heb ik voorgesteld om mensen van een meteorologisch instituut uit te nodigen. Mijn collega's uit Tanzania bleken nog nooit met deze mensen aan tafel te hebben gezeten, terwijl de kantoren van beide organisaties een paar straten van elkaar staan. Door onze aanwezigheid zijn ze met elkaar gaan praten." Dit kleine succes wordt door de anderen herkend. De Blue Deal-projecten werken vaak als katalysator voor samenwerking. Ze brengen mensen en organisaties samen die daarvoor niet samenwerkten.

Wat heeft de meeste indruk op jou gemaakt tijdens de werkbezoeken?

"Ik heb heel veel indrukken opgedaan in Indonesië", zegt Michelle. "Indonesiërs hebben bijvoorbeeld veel meer respect voor de kracht van het water. Toen we tijdens een werkbezoek aan hen vroegen hoe ze voorgoed overstromingen willen voorkomen, keken ze ons met verbazing aan. Ze riepen: "Nooit meer een overstroming? Dat is onmogelijk!" Ze gaan op een totaal andere manier met water om dan Nederlanders."

“Als je denkt dat je de wijsheid in pacht hebt, dan roest je vast. Dat geldt voor personen, maar ook voor organisaties”

Ze zijn zich ervan bewust dat niet alles maakbaar is en dat je met de kracht van water moet leren leven.”

Edgar en Douwe werken in een Blue Deal-partnerschap samen met Ethiopië. Ze waren allebei onder de indruk van de hoffelijke omgangsvormen van de Ethiopiërs. Er wordt hard gewerkt, maar tussendoor neemt men de tijd voor een gezamenlijke lunch. Douwe: “We zeggen in Nederland dat we het onderhouden van relaties belangrijk vinden, maar in de praktijk nemen we te weinig tijd voor elkaar. Alles moet efficiënt. Van Ethiopiërs heb ik geleerd de waarde van een goede werkrelatie in te zien. In mijn eigen werk voor Waternet kies ik er nu liever voor om – als het even kan – fysiek bij iemand af te spreken, in plaats van te mailen of via Teams te vergaderen.”

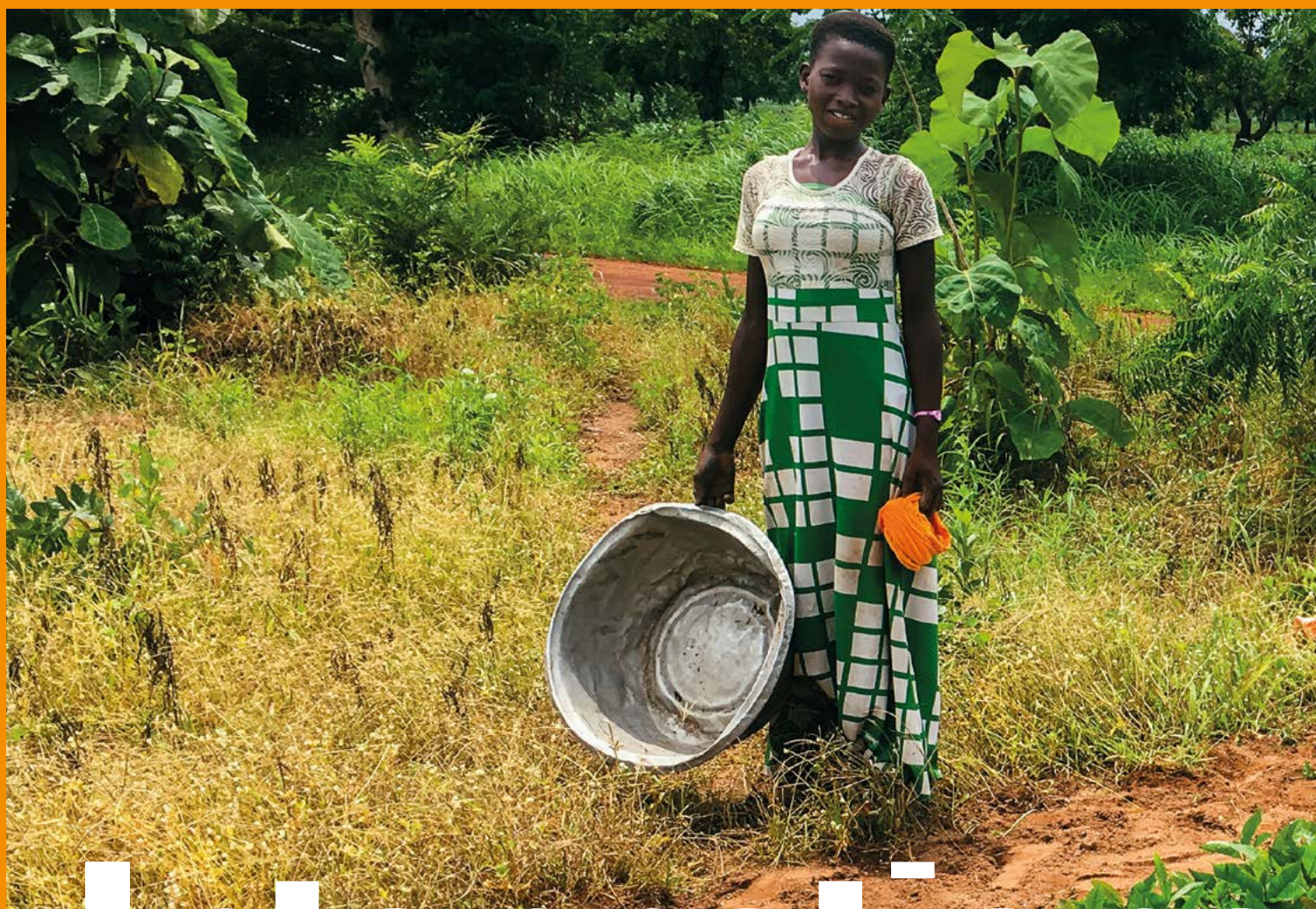
Je hoort weleens dat Nederlanders niets van de ervaringen van ontwikkelingslanden kunnen leren, omdat ons watermanagement van wereldklasse is. “Onzin”, roept Stan. Dat wordt door de anderen onderschreven. Michelle vindt het zelfs een gevaarlijke gedachte: “Als je denkt dat je de wijsheid in pacht hebt, dan roest je vast. Je moet nieuwsgierig blijven, zodat je kunt blijven leren van anderen. Dat geldt ook voor organisaties.”

Wat kunnen we in Nederland leren van andere landen?

Nederlandse waterschappen lijken de waterkennis van burgers en boeren weleens te vergeten. Stan: “In Tanzania wordt de kennis die lokale gemeenschappen hebben over infiltratiegebieden en overstromingen veel meer gewaardeerd. Terwijl we in Nederland veel zijn gaan vertrouwen op computermodellen.” Een grotere rol voor lokale gemeenschappen ziet Edgar ook in Ethiopië: “Boerencoöperaties krijgen van de Ethiopische overheid de verantwoordelijkheid om de verdeling van irrigatiewater lokaal te regelen.”

Hoe heeft je deelname aan KIWI jou als waterschapper veranderd?

Douwe vertelt dat hij meer oog heeft gekregen voor het onderhouden van relaties. Dat geldt ook voor Edgar. Michelle is zich in haar werk meer gaan bezighouden met waterbewustwording. Stan sluit af: “Ik heb door mijn ervaringen in Tanzania geleerd om richting collega’s mijn dankbaarheid uit te spreken over de dingen die goed gaan.”

Internationaal de ogen van

al leren door begeleiders

Door: Lida Schelwald

Het KIWI-programma bestaat uit trainingsdagen, webinars, internationale werkbezoeken, excursies en terugkomdagen. Het is ontwikkeld in opdracht van het NWB Fonds door Lida Schelwald, Ronald Hemel en Wessel Kremer om bij te dragen aan een sterker Blue Deal-programma. Hoe kijken zij als begeleiders terug op de afgelopen jaren?

Lida Schelwald van Envision-S was Dagelijks Bestuurder bij Waterschap Zuiderzeeland van 2009-2019 met internationaal in haar portefeuille en co-auteur van het boek 'Water, a way of life' (relatie tussen water en cultuur wereldwijd). Ronald Hemel van Waterprof is internationaal actief en woonde in Zuid-Amerika. Tevens deed hij diverse governance assessments voor waterbeheerders in Ethiopië en Kenia en leverde input voor de "Building Blocks for good water governance". Wessel Kremer van Waterprof was voorheen actief voor VNG international in landen als Soedan en Ethiopië.

Groot voorrecht

Het begeleiden van het programma was een groot voorrecht voor Lida, Ronald en Wessel. Ze zagen de deelnemers groeien in hun rol als internationale waterbeheerders, waarbij ze niet alleen kennis opdeden, maar ook leerden schaken en schakelen op verschillende schaalniveaus. Het programma stimuleerde de KIWI's om innovatieve en klimaatbestendige, groene oplossingen te ontwikkelen. Dit varieerde van een digitale klimaatkaart en participatieve monitoring in het veld tot het herstellen van mangroves en het planten van bomen samen met de lokale gemeenschappen.

Nieuwsgierige bruggenbouwers

Ronald: "De deelnemers zijn nieuwsgierige bruggenbouwers en changemakers. We zagen dat ze verschillende perspectieven kunnen verbinden." Wessel vult aan: "KIWI's zijn technische en tegelijk ook sociale ingenieurs. Ze zijn actief betrokken bij het ontwikkelen van klimaatprojecten binnen de Blue Deal-projecten. Hun rol varieert van adviseur klimaatadaptatie tot omgevingsmanager en projectontwikkelaar."

Een verschil maken

De begeleiders waren onder de indruk van de diversiteit en energie binnen de groep, die bestond uit zowel jonge als ervaren waterbeheerders. Creatieve initiatieven en de sterke wil om een verschil te maken in de Blue Deal-projecten vielen op. Voor de toekomst benadrukken Lida en Ronald het belang van het versterken van de financieringscomponent binnen het programma, omdat dit essentieel is voor het realiseren van klimaatprojecten.

Changemakers

Tot slot, Lida en Ronald zijn trots op de KIWI's die echte changemakers zijn geworden. Ze moedigen hen aan om hun opgedane kennis en vaardigheden te blijven inzetten, zowel internationaal als binnen hun eigen waterschap.

A photograph showing three individuals working in an outdoor setting. They are surrounded by numerous small green plants, each housed in a black plastic nursery bag. The person on the left is wearing a white shirt and a patterned headwrap. The person in the center is wearing a blue shirt and a white headwrap. The person on the right is wearing a colorful patterned headwrap. They are all bent over, tending to the plants. The ground is reddish-brown soil, and there is a pile of dry straw or grass in the foreground. In the background, there are trees and a chain-link fence under a blue sky with some clouds.

**“Van participatieve
monitoring tot het
aanplanten van
bomen, de KIWI's
kwamen met aller-
lei innovatieve en
klimaatbestendige
oplossingen”**

Een dag in het leven van een KIWI

KIWI's op social media

Leendert Visser
1 j

Afgelopen dinsdag zijn we voor de Blue Deal naar Zuid-Afrika gevlogen. Daar hebben we gisteren de hele dag de doelen van het project in de Vrededorp Dome besproken. Vandaag hebben we het grootste deel van de dag in Pretoria daar ook aan besteed, maar aan het eind van de middag zijn we toch nog even gauw naar het Voortrekker Monument gereden. Dat zijn dan toch wel weer de meer sexy foto's met de Afrika zon, daarom daar twee van. Morgen rijden we naar Potchefstroom om daar de Dome te bezoeken en in gesprek te gaan met de North-West University / Noordwes-Universiteit over klimaatadaptatie in relatie met de Blue Deal.

Eric Kuindersma

Hannes Versteegh

Plaatje van de Flood Risk Management training in Vietnam. Tijdens de training hebben we water professionals van 3 provincies o.a geleerd over dijkopbouw, materiaalgebruik, faalmechanismen, schades en de inspectiecirkel. Ook heb ik een inspectie app voor hen opgezet met open source software. De datavelden in deze app zijn gebaseerd op digispectie, aangevuld met velden die door henzelf zijn aangedragen tijdens een workshop (om het af te stemmen op de lokale situatie). Hier registreren we in subgroepjes schades in de app tijdens de observatiefase. Daarna zijn we binnen verder gegaan met diagnose, prognose en operationaliseren.

Luuk van Elk
op 1-6-2023

Sinds september vorig jaar mag ik deelnemen aan het KIWI leertraject. Het KIWI programma maakt onderdeel uit van de Blue Deal en leidt waterschappers op die internationaal willen werken als verbindend projectadviseur- of manager. Het doel daarbij is om klimaat adaptieve projecten een impuls te geven binnen de al lopende Blue Deal projecten.

Na enkele maanden van cursussen en trainingen mocht ik begin mei voor het eerst mee op werkbezoek naar Indonesië waar de Blue Deal sinds vorig jaar actief is. Mijn doel van dit werkbezoek was om een gebiedsscan te maken voor de stad Pekalongan waarvoor bodemdaling (gemiddeld 3-4cm per jaar) in combinatie met zeespiegelstijging een bedreiging vormen. Daarnaast is de waterkwaliteit door toedoen van afvalwaterlozingen ook nog lang niet op orde.

Na veel overleg met de lokale autoriteiten zijn we voor de Blue Deal tot een stappenplan gekomen om de stad beter te beschermen en de waterkwaliteit te verbeteren. Daarnaast hebben we ook enkele veldbezoeken plaatsgevonden om zo een beter beeld te krijgen welke problemen er allemaal spelen. Een goede basis om bekijken hoe we klimaat adaptieve maatregelen kunnen nemen om het watersysteem in de stad een stukje robuuster te maken.

Al met al een geslaagde missie! minder weergeven

~ Stan

Hier vandaag begonnen met bomen (her)planten!

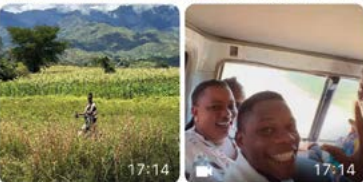
17:14

~ Stan

17:14

17:14

17:14

17:14

~ Jelle Agema

Ben in Peru, vandaag laatste dag hier. Uitstekend werkbezoek gehad! Hoogtepunt (ook letterlijk) tweedaags bezoek diep de flanken van de Andes in. Adembenemend!! Hebben veel herbebooste stukken gezien. Ongeveer miljoen boompjes geplant. Met potentieel voor nog veel meer. Doen we ook een haalbaarheidsstudie voor, met dank aan het NWB-fonds. Uitdagingen: het zo goed mogelijk vormgeven van het beheer en het vinden van mogelijkheid van neveninkomsten voor de gemeenschappen. Suggesties (bijv. namen van experts) van het welkom... Genoeg bla bla voor nu. Stuur zo nog een filmpje. Groetjes Jelle

17:15

Louisa Remesal

Er wordt in San Gil hard gewerkt aan het afmaken van de zuivering. De bouw wordt gefinancierd door verschillende partijen waaronder de CAS.

Michelle Cornelissen

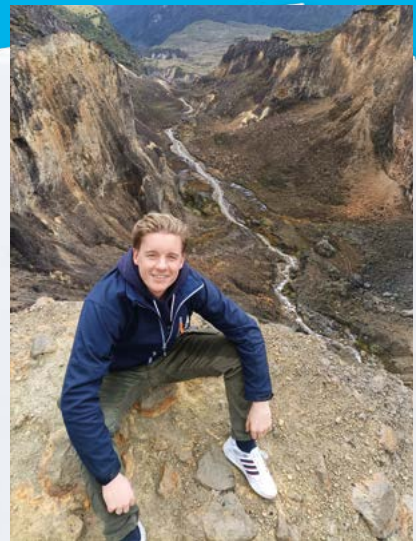
We hadden gisteren een dag in het veld, waarbij we de Ocean Clean Up Interceptor bezochten die in de Cisadane river ligt, de grootste rivier in het gebied van de Kabupaten Tangerang, waar Blue Deal een partnerschap mee heeft. Het afval verzamelen ze, scheiden ze en maken ze nieuwe constructies mee, zoals het bouwblok in de afbeelding. Een mooie innovatie manier om het afval te gebruiken 🍌

Uit het dagboek van een KIWI

Door: Andras Koops

Waterschapper Andras Koops hield tijdens zijn tweede Blue Deal-werkbezoek aan Colombia in maart 2024 een dagboek bij.

Colombia is getroffen door een extreme droogte. El Niño heeft geleid tot een gebrek aan neerslag in delen van Colombia. Er stroomt bijna geen water meer door de rivieren waardoor concentraties van schadelijke stoffen in het water nu zo gestegen zijn, dat er geen verdunning meer is. De energievoorziening staat onder druk en zelfs in Bogotá is het drinkwater op rantsoen. Het gevoel van urgentie leeft. Er worden volop plannen gemaakt – iets waar de Colombianen goed in zijn – maar ze vervolgens ook echt gaan uitvoeren blijkt een worsteling. Of wil ik te snel?

De werkbezoeken aan onder meer een metaalfabriek, een koffieplantage en een productielocatie van rokend zwavelzuur hebben diepe sporen achtergelaten. Bij mij en in de rivier. De aanblik van de waterval met vervuild bedrijfsafvalwater die uitkwam in de rivier maakte me triest maar tegelijk ook daadkrachtig. Hoe het tij te keren?

Voor het werkbezoek aan de metaalfabriek in Manizales waar circa 1000 mensen werken heeft veel indruk op me gemaakt. Er werden metalen onderdelen ondergedompeld in een beitsbad met daarin chroom VI. Rondom deze beitsbaden werkten veel mensen, terwijl ik wist dat deze stof kankerverwekkend is. Ik heb daar mensen in de ogen gekeken waarvan de kans aanwezig is dat ze op de lange termijn kanker zullen krijgen. Het bedrijf had een eigen arts waar iedereen kosteloos gebruik van kon maken. Bij mij gingen alle alarmbellen af.

In Nederland heb ik als toezichthouder korte lijntjes met een Arbo-inspecteur. In Colombia had ik niet de middelen en bevoegdheden om direct door te pakken en dat voelde machteloos. Ik vond dit moeilijk om onder ogen te zien en kan ook wel zeggen dat het aan me knaagde. Arbo en milieu gaan hand in hand. Is een stof niet goed voor mensen, dan is deze vaak ook niet goed voor het milieu. Het afvalwater werd wel behandeld, maar vervolgens direct geloosd via een riolering op de rivier.

Werkbezoek twee aan het bedrijf ging ik super goed voorbereid in en ik mocht vragen stellen aan het management. Daarnaast heb ik de tanden erin gezet om een afvalwatermonster te nemen. Ik deed een oproep op LinkedIn of er een bedrijf was dat belangeloos mee wilde denken over het probleem. Ik vond een bedrijf in Nederland dat gespecialiseerd is op detectie van chroom VI en initieerde een overleg tussen de lokale overheid en het bedrijf. Bijdragen via een peer-to-peer-aanpak dus, zonder geld. Het is een proces van de lange adem helaas. Maar er is beweging en ook het lokale milieubevoegd gezag zit nu strakker in de wedstrijd. Ook ligt nu vast dat ze gewaarschuwd zijn voor de risico's.

Meer weten over de belevenissen van Andras? Bekijk zijn Colombia-video's op zijn YouTube-kanaal: @andraskoops1, of scan de QR code hiernaast.

Luzet

Het perspectief de bestuurd

Kroon

te tief van er

Door: Marion Wierda

Luzette Kroon geeft haar kijk op internationaal werk via de Blue Deal en het KIWI-programma. Luzette is dijkgraaf van Wetterskip Fryslân, portefeuillehouder internationaal van de Unie van Waterschappen én voorzitter van de Blue Deal en het NWB Fonds. Via een krakerige verbinding op de veerboot naar Terschelling vertelt ze over haar passie voor andere culturen en het belang ervan voor de waterschappen.

**“We hebben geen blauw-
druk voor goed water-
beheer vanuit Nederland.**

**Het gaat erom wat werkt
in een land.”**

Waarom heb je voor de portefeuille internationaal gekozen?

"Ik hoop ooit nog de studie culturele antropologie op te pakken, maar heb internationale marketing gestudeerd. Hoe ziet de wereld eruit wanneer je wieg op een heel andere plek staat? Hoe pak je problemen dan aan? Dat fascineert me. Daarnaast voel ik de verantwoordelijkheid om als Westers land ondersteuning te geven aan landen waar de gevolgen van klimaatverandering het meest voelbaar en zichtbaar zijn, terwijl hun bijdrage aan de problematiek heel klein is. Met een aanpak die past bij het land. Vanuit die visie heb ik me ook als burgemeester ingezet voor internationale samenwerking via de Raad van Europa en de VNG."

Dan kun je vast bijzondere reiservaringen delen.

"Ja, ik heb van alles meegemaakt. In Oekraïne bijvoorbeeld, nog voor de oorlog. Daar was ik vanuit de Raad van Europa om burgemeesters te trainen in het omgaan met integriteit en corruptie. De Oekraïense 'Umberto Tan' interviewde mij op televisie en vroeg: Wat vindt u ervan dat een congreslid een glas gooit naar een tegenstander in het parlement? Ik zei: Daar heb ik wel een mening over, maar jullie bepalen zelf wat de mores moeten zijn in een democratie; doe vooral wat bij jullie past. De bevolking heeft via stemrecht de macht om te bepalen wie haar vertegenwoordigt."

Geldt dat uitgangspunt ook voor de Blue Deal?

"Zeker. We hebben geen blauwdruk voor goed waterbeheer vanuit Nederland, ook al functioneert onze werkwijze hier goed. Het gaat erom wat werkt in een land en dat kan heel verschillend zijn. Soms kun je grote verbeteringen realiseren met weinig middelen. De zanddammen in Mozambique vind ik daar een mooi voorbeeld van. Lokale gemeenschappen leggen zelf dammen aan met materialen uit de omgeving en houden zo meer water vast voor eigen gebruik. Hierdoor kunnen ze ook agrarische producten verbouwen waar dat eerst niet mogelijk was. Heel simpel en effectief."

Wat kunnen we daarvan leren voor Nederland?

"Zoek contact met mensen en luister naar ze. Wij doen wel aan stakeholdermanagement, maar zijn in de kern nog te veel technische probleemoplossers en dat zit soms in de weg. Bij dijkverbetering bijvoorbeeld.

Mensen die hun hele leven langs de dijk wonen, kennen het gebied en snappen vaak wat werkt en wat niet. Ze moeten bovendien leven met de gevolgen van maatregelen. Neem ze dus serieus."

Waar denk je aan bij het KIWI-programma?

"Enthousiasme!" (lacht). "De KIWI van het Wetterskip (Jelle Agema, red.) komt altijd vol energie terug uit Peru. Het KIWI-programma vind ik een van de mooiste activiteiten van het NWB Fonds. Waterschappers – vooral de *non-usual suspects* – krijgen de kans om hun expertise in het buitenland in te zetten en ervaringen op te doen die ze anders nooit zouden meemaken. Je gaat via dit werk naar plekken waar toeristen niet komen. Dat is een unieke kans. KIWI's komen daardoor terug met een andere kijk op zichzelf en hun werk. Ze benaderen problemen met een houding van: hoe kan het wél? Het is een stoomcursus in flexibiliteit en creativiteit."

Wat is je advies voor de volgende lichter KIWI's of andere waterschappers die de kans krijgen naar het buitenland te gaan?

"Leren, leren, leren! Stel je helemaal open voor een ander land, dompel je onder in de cultuur en kijk zonder vooroordelen. Dan wordt vanzelf duidelijk wat je kunt bijdragen en welke lessen je kunt meenemen naar Nederland. Internationaal werk kan je ogen openen voor een andere manier van werken en leven. Wij-denken in plaats van ik-denken, zoals het Afrikaanse begrip *ubuntu* zo mooi aangeeft. En plezier hebben, *pura vida* noemen ze dat op Costa Rica ('leef het leven'); daar is niks mis mee, ook niet op je werk."

Wat zou je willen meegeven aan collega-bestuurders?

"Het is belangrijk om zelf te ervaren wat er in het buitenland gebeurt en dat met elkaar te delen. Dan ga je zien wat het doet met medewerkers en welke voordelen het heeft voor je eigen organisatie. Internationale samenwerking is tweerichtingsverkeer en een kwestie van goed werkgeverschap. Ik zou dus zeggen: beste bestuurders, ga een keer mee op reis tijdens een werkbezoek. Doe daar verslag van aan je collega's, vertel je verhalen. We kunnen er trots op zijn."

Het opbouwen van interculturele relaties met YEPpers

Het Young Expert Programma (YEP) is ontstaan uit een samenwerking tussen het ministerie van Buitenlandse Zaken, de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Netherlands Food Partnership en Netherlands Water Partnership. De missie van YEP-Programma is om een jong, inspirerend internationaal netwerk te creëren voor de Nederlandse water-, agro- en hernieuwbare energie-sectoren binnen de context van internationale ontwikkeling.

Om op de lange termijn expertise en professionaliteit in internationale samenwerking te waarborgen, is het van groot belang te investeren in jong internationaal talent. Jonge experts krijgen de kans om hun carrière een vliegende start te geven en te werken aan hun persoonlijke ontwikkeling, terwijl ze worden getraind en gecoacht.

YEP-KIWI-samenwerking binnen het Vietnam-partnerschap vanuit YEP-perspectief

Door: Tống Nhật Chân

Als YEPper van de Blue Deal Vietnam heb ik gewerkt aan het versterken van lokale waterbeheer-capaciteiten in de Mekong Delta. Begin 2023 begon ik met een nieuwe taak in ons partnerschap, waarbij we samen met onze lokale partners duurzame oplossingen probeerden te realiseren. Deze ervaring was enorm leerzaam en bood me de kans om samen met een KIWI-collega te werken aan Nature-Based Solutions (NBS) voor ecologische oevers in de provincie Kien Giang.

Alle taken droegen bij aan het verbeteren van onze vaardigheden in een internationale werkomgeving. Vooral de samenwerking met KIWI was van onschatbare waarde. Het liet me kennismaken met de zorgvuldige "Nederlandse manier" van projectmanagement en onderstreepte het belang van interculturele samenwerking. Ons werk in Vietnam maakt deel uit van een bredere beweging om ervoor te zorgen dat gemeenschappen wereldwijd toegang hebben tot veilig en voldoende water. Het succes van ons pilotproject zal niet alleen een lokale prestatie zijn, maar ook een basis vormen voor toekomstige initiatieven die regio's met vergelijkbare uitdagingen kunnen helpen. Als we vooruitkijken, zal het versterken van de samenwerking binnen andere Blue Deal-partnerschappen cruciaal zijn om onze impact te vergroten.

YEP-KIWI-samenwerking binnen het Vietnam-partnerschap vanuit KIWI-perspectief

Door: Hannes Versteegh

“Een krachtige impuls geven aan klimaatadaptatie in internationale waterprojecten” is het ambitieuze doel van de KIWI Climate Game Changers. Zoals Chên aangeeft, zijn soft skills en interculturele samenwerking cruciaal om deze impuls te realiseren. Maar hoe gebruik je je soft skills als je alleen via een tolk met je buitenlandse collega's kunt spreken? Hoe bouw je interculturele relaties op met een cultuur die volgens het Lewis Model als tegenovergesteld aan je eigen cultuur wordt beschouwd?

De KIWI-trainers gaven ons verschillende tips en trucs om deze uitdagingen te overwinnen. Hun meest waardevolle advies: werk samen met de YEPper van jouw land! Als (jonge) experts in hetzelfde vakgebied konden Chên en ik elkaar constructieve feedback geven, brainstormen over creatieve oplossingen en soms ook tot laat in de avond discussiëren tijdens drukke werkmissies. Chên's lokale kennis en contacten waren ook van grote waarde voor ons KIWI-project; ze activeerde haar netwerk, hielp me door sociale (zakelijke) situaties te navigeren en zorgde ervoor dat vertalingen cultureel passend waren.

Deze YEP-KIWI samenwerking was niet alleen zeer motiverend, maar ook essentieel om mijn soft skills effectief in te zetten binnen de lokale context en de interculturele relaties op te bouwen die zo belangrijk zijn voor het geven van een krachtige impuls aan klimaatadaptatie in internationale waterprojecten.

YEP-KIWI interactie Krisna en Luuk, Blue Deal Indonesië - Pekalongan

Door: Krisna en Luuk

Binnen ons partnerschap hebben we tot nu toe weinig tot geen directe samenwerking gehad op het gebied van klimaatadaptatieve maatregelen. Beiden hebben we namelijk een totaal verschillende achtergrond en weinig ervaring met het uiteindelijke KIWI-doel: het opzetten van een financieringsvoorstel voor deze klimaatadaptatieve maatregelen.

Maar toch hebben we elkaar gevonden in een onderwerp waarmee we beiden dagelijks in aanraking komen, namelijk 'educatieve communicatie over waterproblematiek'. Samen hebben we gewerkt aan een script voor een educatieve video voor de inwoners van Pekalongan, waarbij we met een gezonde dosis humor meer en meer te weten kwamen over elkaars cultuur.

Wat kun je wel en niet zeggen of doen om iets te bereiken? Wat zijn goede communicatiemiddelen? Hoe bouw je een band op met een ander? Enzovoort. Waardevolle ervaringen die later in de samenwerking van onschatbare waarde kunnen zijn. Misschien nog wel waardevoller dan inhoudelijke kennisuitwisseling...

Onze tip voor alle samenwerkingen wereldwijd: het maakt niet uit hoe je samenwerkt, of dit nu fysiek is bij iemand op kantoor, of digitaal op een halve wereldbol afstand. Zolang je maar eerst de achtergrond van iemand begrijpt zal de samenwerking een stuk prettiger en effectiever zijn. Natuurlijk mag zo nu en dan een dosis humor ook niet ontbreken!

WIE ZIT

Michiel Heuser
Roemenië

Andras Koops
Colombia

Louisa Remesal
Colombia

Michelle Talsma
Colombia

Felix van Zoest
Ghana

Stan Avontuur
Tanzania

Noortje Vromans
Zuid-Afrika

Jelle Agema
Peru

Jan bij de Vaate
Peru

Leendert Visser
Zuid-Afrika

Tom Overgaauw
Zuid-Afrika

Sietske Riemersma
Palestijnse gebieden

Jirome van der Boon
Kenia

Hannes Versteegh
Vietnam

Edgar de Bruijn
Ethiopië

Michelle Cornelissen
Indonesië

Douwe de Voogt
Ethiopië

Luuk van Elk
Indonesië

Merijn Biemans
Mozambique

Joyce Tentij
Eswatini

Ingo van Lohuizen
Eswatini

WAAR?

Lessen w

Andras Koops**Waterschap Vechtstromen**

“Elke grondeigenaar is een waterbeheerder. Regenwater hoort in de basis op de plaats waar het valt. Kies als grondeigenaar voor een methode die het dichtst bij een natuurlijk situatie staat.”

Douwe de Voogt**Waternet (waterschap Amstel, Gooi en Vecht)**

“Investeer tijd in je zakelijke relatie en onderhoud ze. Een goede vertrouwensband levert heel veel op.”

Edgar de Bruijn**Waterschap Drents Overijsselse Delta**

“Een kleine stap vooruit is ook vooruitgang.”

Felix van Zoest**Waterschap Hollandse Delta**

“Als iemand niet komt opdagen bij een afspraak, betekent dat waarschijnlijk dat diegene het niet eens is met de aanpak of het plan.”

Hannes Versteegh

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier

“Bijdragen aan klimaatadaptatie in Vietnam. Dat werd in 2019 mijn persoonlijke missie. Via KIWI kwam deze droom uit. Bedankt allemaal voor de support en inspiratie!”

Ingo van Lohuizen**Waterschap Drents Overijsselse Delta en waterschap Hunze en Aa's**

“Opportunisme is, wanneer bewust ingezet, ook een strategie. Volg de uitlopers die het snelst groeien en ga mee waar de energie in zit.”

Jan bij de Vaate**Waterschap Scheldestromen**

“Leer de taal, pas je aan de (werk)cultuur aan, wees geduldig, maak vrienden, omarm uitdagingen en waardeer de natuur. Elk werkbezoek wordt dan een nieuw avontuur.”

Jelle Agema**Wetterskip Fryslân**

“Wat me het meest heeft geraakt tijdens onze werkbezoeken is de dankbaarheid van de bewoners op het platteland in Peru. Mensen die in schrijnende armoede leven en juist daardoor elkaar steunen om te overleven. Die alleen elkaar hebben en daarvoor dankbaar zijn. Daar hebben wij nog veel van te leren.”

Jirome van der Boon**Hoogheemraadschap van Delfland**

“Ideeën zijn mooi, maar krijgen pas concrete waarde als ze worden vergezeld van doorzettingsvermogen en een collectief streven naar verbetering. In Kenia wordt duidelijk hoe belangrijk een aantal charismatische, overtuigende en vooral goede mensen kunnen zijn om die verbetering mogelijk te maken.”

voor

Joyce Tentij

Hoogheemraadschap van Rijnland

"De grootste impact ontstaat wanneer we flexibel durven te zijn, loslaten en ruimte geven aan de energie en ideeën van anderen."

Leendert Visser

Waterschap Noorderzijlvest

"Al loop dinge nog dalk so skeef, op die ou einde sal alles regkom as jy dit so verkies."

Louisa Remesal

Waterschap Rijn en IJssel

"Een wijze Colombiaanse les: Natuur is het fundament voor het leven."

Luuk van Elk

Waterschap De Dommel

"Acceptatie is ook een oplossing."

Merijn Biemans

Waterschap Rivierenland

"Het geeft voldoening om de levens van mensen te kunnen verbeteren." en "In Mozambique loopt de dag vrijwel nooit zoals je had gedacht. Om iets te bereiken moet je geest flexibel zijn en komt improviserend vermogen goed van pas!"

Michelle Cornelissen

Waterschap Aa en Maas

"Never no more flooding is impossible in

Indonesia. Wij kunnen als Nederland nog veel leren van dit perspectief."

Michelle Talsma

STOWA

"We zijn collega's in verschillende werelddelen."

Michiel Heuser

Waterschap Zuiderzeeland

"Besef elke dag hoe goed we het in Nederland hebben: er is geen enkele reden om te klagen."

Noortje Vromans

Waterschap Limburg

"People say it's not my mandate to provide a, b, or c. Change the culture. That mandate doesn't stop at your day-to-day task. You can go the extra mile. (Fabion Smith)."

Sietske Riemersa

Waterschap Vallei en Veluwe

"Rainwater harvesting in de Palestijnse gebieden draagt bij aan de continuïteit van de drinkwatervoorziening en is daarmee van levensbelang."

Stan Avontuur

Waterschap Brabantse Delta

"You see me, when I see you."

Tom Overgaauw

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden

"Sta stil bij je successen en vier je overwinningen. Dat kunnen wij leren van de Zuid-Afrikanen."

het leven

Handen uit de mouwen op Nelson Mandela Day

Door: Tom Overgaauw en Marion Wierda

Tom Overgaauw, stakeholdermanager bij hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, draaide als KIWI mee in Blue Deal Zuid Afrika. In regio Theewaterskloof deed hij onderzoek naar de impact van klimaatverandering, maar maakte hij ook kennis met een andere aanpak van stakeholdermanagement.

Een werkbezoek aan een ander land is altijd een bijzondere ervaring. Je wordt geconfronteerd met andere culturen en belandt daardoor in situaties waar je in Nederland niet aan gewend bent. Zo ervoer Tom Overgaauw van hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden dat ook tijdens zijn laatste werkbezoek: "Na een lange dag vergaderen kregen we onverwachts een uitnodiging: 'Gaan jullie vanavond mee naar een rugbywedstrijd? De Maties nemen het op tegen de Stormers!' Naar het stadion met collega's? In Nederland zou zoiets eerder met vrienden gebeuren."

Noodzaak van persoonlijk contact

Dit voorbeeld maakt duidelijk hoe verschillend culturen kunnen zijn. In Nederland zijn we vaak zakelijk en direct, terwijl Zuid-Afrikanen veel waarde hechten aan het persoonlijk leren kennen van elkaar. Privé en zakelijk lopen daar meer in elkaar over. Vertrouwen is namelijk een randvoorwaarde voor samenwerking. Tom vervolgt: "Die avond in het stadion, omringd door enthousiaste supporters, besepte ik hoe belangrijk persoonlijke relaties zijn voor het succes van projecten in Zuid-Afrika. Dit inzicht werd een kernonderdeel van het stakeholdermanagement."

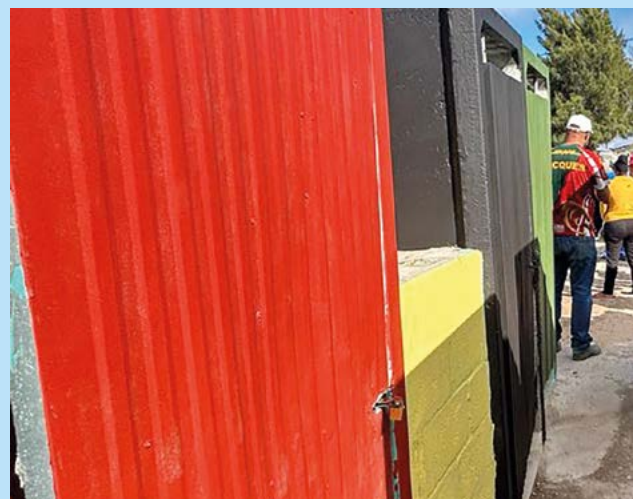
Vervuild oppervlaktewater

Het Blue Deal-project richt zich op het verbeteren van de waterkwaliteit in

het stroomgebied dat de Theewaterskloofdam voedt. Die dam voorziet wereldstad Kaapstad van water. In het stroomgebied schieten *informal settlements* als paddenstoelen uit de grond vanwege migratie. Deze wijken bestaan uit zelfgebouwde huisjes van golfplaten en er heerst veel armoede. Gebrek aan sanitatie en rondslingerend afval zorgen voor vervuiling van het oppervlaktewater. Gemeente en waterschap geven aan dat betrokkenheid van de lokale gemeenschappen cruciaal is voor verbetering van de situatie.

Eerst luisteren naar dagelijkse problemen

Samenwerken met deze groep stakeholders is echter niet eenvoudig. De relatie tussen inwoners en

overheid is vaak gespannen. Daarom wordt in dit project geëxperimenteerd met de benadering van *community enrollment*. Tom: "Dat betekent eerst persoonlijk contact leggen en luisteren naar hun dagelijkse problemen. Best spannend, want hun zorgen sluiten misschien niet direct aan bij onze projectdoelen. Maar voor het opbouwen van vertrouwen moet je in hun belevingswereld stappen. Die aanpak zal uiteindelijk leiden tot betere resultaten."

De crèche opknappen

Een van de zorgen bleek de crèche. Een paar oudere vrouwen vangen daar kleine kinderen op, maar het was geen fijne plek. Tom: "Daarom gingen we tijdens Nelson Mandela Day op 18 juli gezamenlijk de crèche opknappen. We

schilderden het gebouw, installeerden een nieuwe wc en organiseerden een schoonmaak van het terrein, zodat er weer veilig gespeeld kon worden."

Omweg naar het doel

Deze gezamenlijke actie heeft de banden met de lokale gemeenschappen versterkt. Er is nu meer vertrouwen en de bewoners staan open voor gesprekken over de afvalproblematiek. De weg ligt nu open om aan de slag te gaan met de waterkwaliteitsproblemen. Tom: "Wat ik hiervan meeneem naar Nederland? Soms moet je een omweg maken om je doel te bereiken."

Een Colombiaanse kijk op Nederlands waterbeheer

Door: Louisa Remesal en Michelle Talsma

Vol enthousiasme stortten we ons als KIWI in de deelname aan het InspirAqua-programma in Colombia, een programma waar veel waterschappen aan deelnemen. Hoe kijken de Colombianen tegen ons aan?

Leven met de natuur

Bij werkbezoeken in Nederland die we jaarlijks houden, verbazen Colombianen zich over onze maakbaarheidsgedachte en het functionele denken. 'Bouwen met natuur' gaat in Nederland om de natuur te laten werken voor ons, er moet immers mee 'gebouwd worden'. In Colombia gaat het meer om 'leven met de natuur', de natuur heeft een belangrijke intrinsieke waarde voor de biodiversiteit, waar zorgvuldig mee om moet worden gegaan. Een groot deel van Colombia

De wet van de stimulerende achterstand

Bij werkbezoeken aan Nederland worden de Deltawerken bezocht, de Zandmotor die 'we op een natuurlijke manier het werk laten doen voor waterveiligheid'. Colombianen helpen ons om een spiegel voor te houden: hoe maakbaar is ons land werkelijk, dat wonen onder de zeespiegel? Verder verbazen ze zich over de hoge mate van organisatie in ons land. Waterschappen, provincies, Rijkswaterstaat en het rijk en dat we met

van onze vergaderingen. Deze worden geopend met een kort voorstelrondje en daarna wordt de agenda afgewerkt en worden afspraken gemaakt. In Colombia wordt veel geïnvesteerd in het leren kennen van elkaar. Dat lijkt soms ineffectief met lange introducties en dito lunches, maar ondertussen wordt wel een 'vaca' gevormd. Letterlijk betekent vaca 'koe' en een goede koe levert flink wat melk (opbrengst). Het lijkt op ons 'botje-bij-botje-leggen'. Bij ons gebeurt dat meer buiten vergaderingen om 'in

Colombianen houden ons een spiegel voor over ons maakbaarheidsdenken"

is dan ook natuurgebied. Is alles dan goed geregeld? Nee want er zijn intensieve koffieplantages, slecht functionerende waterzuiveringen, en handhaving van lozingen is in de praktijk beperkt. Ze vertelden ons dat het helpt als we vanuit de Europese Unie eisen gaan stellen aan 'verantwoord produceren' en zij er hun productieproces op kunnen afstemmen.

al die partijen van plan naar uitvoering komen. Omdat onze Colombiaanse collega's de komende jaren willen gaan investeren in afvalwaterzuiveringen, zijn ze heel nieuwsgierig naar de nieuwste technieken die hen mogelijk helpen om stappen over te slaan: 'de wet van de stimulerende achterstand'.

Een goede koe

De Colombianen verbazen zich over de doelmatigheid

de wandelgangen' of gaan we naar 'de hei' om iedereen nader te leren kennen om op 1 lijn te komen.

Kortom: er is veel te leren van elkaars werkwijzen en inzichten, dat is precies waar het programma InspirAqua voor bedoeld is.

De noodzaak van klimaatadaptie voor Peru

Door: Jelle Agema en Jan bij de Vaate

Iedereen kent het natuurschijnsel El Niño. Langs de evenaar in de oostelijke Grote Oceaan komt het voor dat in de loop van sommige jaren een sterke opwarming van normaal koel zeewater plaatsvindt. Die opwarming van het zeewater heeft veel invloed op het weer in grote delen van de wereld. Tijdens zijn werkbezoek aan Peru in juni 2024 hoort Jelle Agema van Ricardo Gustavo Noblecilla Reyes wat de gevolgen van de laatste El Niño waren voor Peru. Hij ziet ook hoe de Peruaanse waterschappen hierop reageren.

Ricardo Gustavo Noblecilla Reyes is hoofd techniek van *Autoridad Nacional del Agua* (ANA, de nationale waterraad) voor de regio Tumbes. Hij vertelt tijdens een interview dat de temperatuur van het oceaankwater aan de westkust van Noord-Peru medio 2023 dermate hoog was dat Peru rekening hield met de komst van een sterke El Niño. De Peruanen namen toen verschillende voorzorgsmaatregelen tegen overstromingen. "Gelukkig bleef een sterke El Niño eind 2023 uit, mogelijk omdat de temperatuur van het oceaankwater in de tweede helft van 2023 sneller daalde dan we hadden verwacht," aldus Ricardo.

Extreem weer

Eerder in 2023 had Noord-Peru wel te maken met extreem weer. In maart 2023 viel daar ongebruikelijk veel regen. Juist in die periode waren KIWI's Jelle Agema en Jan bij de Vaate voor hun eerste werkbezoek in Lima. Ricardo legt uit dat dit extreme weer onder meer werd veroorzaakt door El Niño Costero, in combinatie met cycloon Yaku. El Niño Costero is een regionaal fenomeen dat specifiek Noord-Peru en Ecuador beïnvloedt en zorgt voor veranderingen in lokale weerpatronen.

Problemen voor boeren

De bewoners van Noord-Peru moeten zich dus voorbereiden op overstromingen én lange periodes van droogte. Volgens Jelle is het voor boeren een grote uitdaging om in die situatie te zorgen voor voldoende schoon irrigatiewater. Jelle: "Door illegale mijnbouw in Zuid-Ecuador wordt veel vervuild water geloosd op rivieren die op Peru afwateren. Hierdoor is er in bepaalde regio's alleen nog sterk verontreinigd water beschikbaar voor irrigatie van landbouwgewassen. De boeren zijn steeds meer afhankelijk van dat irrigatiewater, juist vanwege de klimaatverandering."

Internationale financiers: it's a bumpy ride

Door: Ingo van Lohuizen en Joyce Tentij

Maak een 'bankable' projectvoorstel voor het project FARMWISE in Eswatini. Deze vraag kregen Ingo van Lohuizen en Joyce Tentij van Marga Oosterveld van waterschap Vechtsromen. Marga is de programmamanager van Blue Deal Eswatini en de Joint River Basin Authority (JRBA) in Eswatini. De vraag resulteerde in project FARMWISE. Ingo en Joyce maakten kennis met de internationale fondsenwereld. Een uitdagende, grote en soms wat oncomfortabele wereld voor waterschappers. Welke lessen willen Ingo en Joyce meegeven aan waterschappers die op zoek gaan naar internationale financiers?

Financiers gezocht voor FARMWISE

Ingo en Joyce zochten financiers voor het project FARMWISE. Boeren in Eswatini (voorheen Swaziland) worstelen met verouderde irrigatiemethoden, hoge energiekosten en beperkte toegang tot financiering. FARMWISE biedt de boeren een druppelirrigatiesysteem gecombineerd met zonne-energie om water en energie zo efficiënt mogelijk te gebruiken. Om het systeem duurzaam en robuust te houden is de betrokkenheid van boeren en een support service essentieel. Zo kunnen de boeren 'boeren' en wordt onderhoud uitbesteed aan professionals. De mix van techniek, een support service en lokale betrokkenheid maakt van FARMWISE een innovatief concept voor kleine boeren in Zuidelijk Afrika.

Internationale financiering vereist geduld

Hoewel budgetten van investeringsbanken vaak in de honderden miljoenen lopen, gaat het geld via verschillende lagen. Bijvoorbeeld van de Verenigde Naties via internationale fondsmanagers naar deelnemende landen, en uiteindelijk naar de projectleider. Dit kan betekenen dat er jaren verstrijken tussen aanvraag en uitvoering. Ingo: "Maak je stakeholders hiervan bewust. En 'Think Big'

is het motto, want voor kleine projecten hebben banken geen belangstelling en Nederlandse fondsen spelen slechts een bescheiden rol op het wereldtoneel."

Nodig: een sterke businesscase

Of je nu werkt vanuit het algemeen belang of humanitair oogpunt, zonder een sterke businesscase krijg je geen financiering. Investeerders willen zekerheid dat hun geld leidt tot een duurzame financiële situatie. Betrokkenheid van de private sector is vaak onmisbaar. Financiers zoeken naar rendement op hun investering. Joyce en Ingo hebben hun business case voor FARMWISE opgeleverd en er lopen gesprekken met mogelijke financiers.

Een projectvoorstel is nooit af

Streef je naar een perfect voorstel? Helaas, dat bestaat niet. Elke bank stelt andere eisen, en financiering verkrijgen is vaak pas de eerste stap. Je voorstel moet breed genoeg zijn om verschillende banken aan te spreken, maar ook gedetailleerd genoeg om concreet resultaat te bieden. Het vinden van de juiste balans is lastig. Uiteindelijk bepaalt de financier wat een goed voorstel is.

“Het maakt niet uit hoe je samenwerkt, zolang je maar eerst de achtergrond van iemand begrijpt zal de samenwerking een stuk prettiger en effectiever zijn.

Een promotor is onmisbaar

Joyce: “Als waterschappers zijn wij in principe niet thuis in de wereld van internationale financiering. Het is een industrie op zichzelf. Zorg ervoor dat je een promotor aan je zijde hebt, iemand met een sterk netwerk die de weg kent.”

Verandering is de enige constante

Dit geldt niet alleen voor financiering, maar voor internationaal werk in het algemeen. De mate van flexibiliteit die hiervoor nodig is, kom je in Nederland zelden tegen. Het is een ‘bumpy ride’. Blijf niet te strak vasthouden

aan één partij of één methode en wees bereid ‘to kill your darlings’ als het nodig is.

Tot slot

Internationale financiering is een langdurig en complex proces dat niet past bij elk project. Een zorgvuldige afweging en voorbereidende keuzes zijn van belang om succesvol door deze uitdagende weg te navigeren. “Een goed voorstel is niet goed vanwege de inhoud, maar omdat een financier er geld in wil steken”, zoals de KIWI's leerden in een training van expert Antoon Blokland.

Welkom in de wereld van cultuurverschillen

Door: Michelle Cornelissen

Omgaan met andere culturen

Wanneer je gaat werken in het buitenland, krijg je te maken met cultuurverschillen. Dat lijkt vanzelfsprekend, maar er zijn vele gradaties van cultuurverschillen en ze spelen op veel verschillende fronten. Om goed voorbereid op reis te kunnen, hebben de KIWI's een training 'Omgaan met andere culturen' van het Blue Deal Programmabureau gevolgd. In deze training word je bewustgemaakt van cultuurverschillen en leer je de kenmerken van culturen herkennen.

Observeren zonder oordeel

Met deze informatie kun je tijdens een werkbezoek aan het buitenland het gedrag van je internationale collega's bekijken en proberen zonder oordeel te aanschouwen.

Want iedereen doet dingen anders, dat is niet verkeerd of beter, maar alleen anders. De bril van cultuur maakt dat een bepaalde gang van zaken door jou als "normaal" wordt gezien.

Een andere bril

Door een situatie door een andere bril te bekijken, blijf je continu een nieuw perspectief op 'normaal' ontwikkelen en blijft je wereld verbreden. Het helpt de verbinding te maken met internationale collega's, maar ook met de samenleving daar. Dat is een noodzakelijke voorwaarde om te kunnen samenwerken in het buitenland. Maar ook op de werkvloer in Nederland kun je hierdoor beter met verschillen omgaan.

Veiligheid voor alles

Door: Edgar de Bruijn

Goede voorbereiding

Bij een goede voorbereiding van een buitenlands werkbezoek hoort het bepalen van de veiligheidsrisico's. Waterschappen nemen de veiligheid van hun medewerkers heel serieus. De meeste landen waarmee Blue Deal partnerships zijn afgesloten kennen volgens het Ministerie van Buitenlandse Zaken veiligheidsrisico's. Voordat een waterschap toestemming geeft om te vertrekken naar zo'n land, moeten alle vinkjes op een checklist zijn gezet.

Veiligheidsscan

Voor ieder werkbezoek moet er een veiligheidsscan worden gemaakt. Een belangrijke bron voor deze veiligheidsscan zijn de reisadviezen van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Reisadviezen worden in Nederland uitgedrukt in de kleuren

groen (veilig), geel (veiligheidsrisico's), oranje (alleen noodzakelijk reizen) en rood (niet reizen). Bij codes groen en geel mag de medewerker op reis, bij rood niet. Bij bijzondere omstandigheden mag soms gereisd worden bij code oranje.

Veiligheidstraining en vaccinaties

In de veiligheidsscan worden de maatregelen genoemd waaraan de medewerker zich tijdens het werkbezoek moet houden. Denk dan aan verplaatsen per taxi of het vermijden van onveilige gebieden. Verder stellen waterschappen vaak een deelname aan een meerdaagse veiligheidstraining verplicht en moet de medewerker aantonen dat alle aanbevolen vaccinaties zijn gehaald. De medewerker mag pas op reis, wanneer aan alle veiligheidseisen is voldaan.

Zoals verwacht

loopt alles sleu

Door: Michiel Heuser

Als er één ding is dat waterschappers leren in het buitenland, dan is het wel flexibiliteit. In Nederland is alles strak georganiseerd, met agenda's vol afspraken die stipt op tijd beginnen en eindigen. In andere landen gaat dat vaak anders; prioriteiten worden regelmatig herzien. Voor hen heel normaal, voor ons een uitdaging. De kunst is om mee te bewegen en je doel voor ogen te houden. KIWI Michiel Heuser deelt zijn ervaringen met Roemenie.

Vol goede moed ben ik eind 2022 in het KIWI-traject gestapt. In het land waar mijn eerste keus naar uitging, Roemenië, worden onder de Blue Deal-vlag vier projecten uitgevoerd. De planning was om daar medio 2023 op werkbezoek te gaan. Om meerdere redenen ging het werkbezoek niet door. Wel was er in februari 2023 een Roemeense delegatie op werkbezoek in Nederland. Ik heb een aantal dagen deelgenomen aan dat programma.

Vraag naar een informatiesysteem

Tijdens een één-op-één gesprek met een Roemeense deelnemer kwam elke keer een specifieke vraag naar voren, die zich bij uitstek leende voor een afgebakend project dat bovendien paste bij de KIWI-opdracht om klimaatadaptatie te boosten. Namelijk de vraag naar een informatiesysteem om het beheer van watervoorraden te optimaliseren.

Via Teams

Met deze vraag ben ik aan de slag gegaan. Ondanks het feit dat het werkbezoek niet doorging, heb ik van de nood een deugd gemaakt en via Teams meerdere keren met Roemeense partners over de inhoud van het project gediscussieerd. Het kunnen invullen van de behoefte van de Roemeense partners bleef voor mij het houvast om door te blijven gaan.

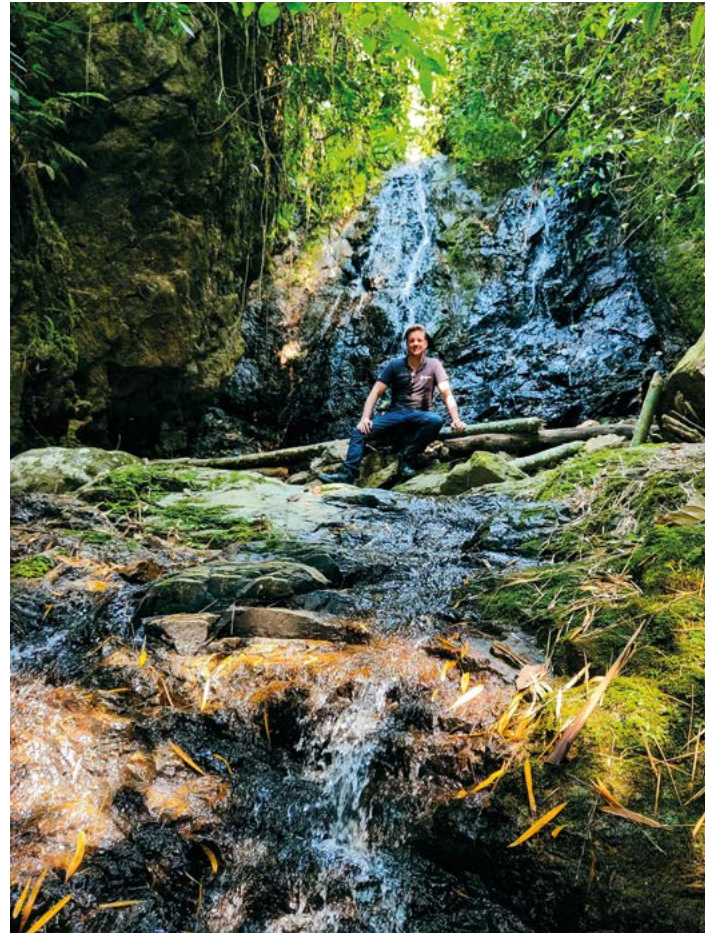
Doel bereikt

Met alle digitaal verkregen informatie heb ik uiteindelijk een projectvoorstel geschreven dat, na een kleine aanpassing, door alle partijen is goedgekeurd. Daarmee is mijn doel bereikt: een ander land dat minder rijk is dan Nederland weer een stapje verder helpen. En ik kan eindigen met goed nieuws: het werkbezoek aan Roemenië heeft alsnog plaatsgevonden in juli 2024!

Anders kijken

Door: Marion Wierda

In het KIWI-programma werken de deelnemers aan klimaatadaptatie in internationale projecten en ontwikkelen ze zichzelf. Hoe kijken hun managers daar tegenaan? Jeanette Mondria, leidinggevende van Andras Koops, vergunningverlener bij waterschap Vechtstromen en KIWI, vertelt hoe ze “haar” KIWI heeft zien veranderen. Andras ging als KIWI mee met Blue Deal Colombia.

naar je werk

Waarom heb je Andras laten deelnemen aan het KIWI programma?

Andras is ambitieus, hij heeft uitdaging nodig. Als voormalig topsporter legt hij ook in zijn werk de lat hoog en gaat voor goud. Dat is mooi, maar het hoeft niet altijd. Ik gun hem dat hij leert doseren en af en toe gas terugnemen. De kleine successen ook als een succes te zien. Het KIWI programma was een kans om hier wat mee te doen. Verder zijn wij team Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving. Veel KIWI's komen uit de hoek van plannen en beleid. Ik vind het belangrijk dat ook de doorvertaling van de beleidskant naar de operatie onderdeel uitmaakt van zulke programma's.

Met welke verhalen kwam hij terug na de werkbezoeken?

Van elk werkbezoek aan Colombia maakt Andras een blog om al zijn indrukken binnen waterschap Vechtstromen te delen. Het was soms lastig voor hem. Veel armoede, maar ook praktijken van bedrijven die we in Nederland niet zouden accepteren. Je moet veel onrecht verdragen om daar te kunnen werken en je invloed is beperkt. Je kunt de cultuur en het systeem van een land niet zomaar veranderen en dat moet je ook niet willen. Dat is de realiteit en daar moet je respect voor hebben. En tegelijk wil je wat bereiken. Daar heb ik hem wel mee zien worstelen. Ik vind het mooi om te zien hoe hij zich van al die aspecten bewust is en daar heel integer mee omgaat.

Wat heeft hij persoonlijk geleerd van het KIWI programma?

Het heeft hem een brede blik gegeven en heel veel besef-momentjes. In een land als Colombia leer je dat je soms maar kleine stapjes vooruit kan maken en dat dat genoeg is. Dat is precies Andras' uitdaging. Daarnaast kwam hij terug met

het besef hoe goed we zaken in Nederland voor elkaar hebben en dat we dat allemaal maar vanzelfsprekend vinden, terwijl het dat helemaal niet is. Er zijn bijvoorbeeld nauwelijks trainingen, terwijl wij complete opleidingsprogramma's en een persoonlijk basis budget hebben. Wij praten daar heel makkelijk over. Met weinig middelen kun je daar een enorm verschil maken.

Wat heeft het waterschap aan zijn internationale werk?

Andras doet zijn werk als toezichthouder & handhaver nu niet volledig anders, Colombia en Nederland blijven gescheiden werelden. Maar hij heeft wel een andere kijk op het werk ontwikkeld. Zoals dat je je soms moet aanpassen aan je omgeving in plaats van omgekeerd. Als voorbeeld: koffieplanten groeien alleen op een bepaalde hoogte in Colombia, dus een plantage moet zijn bedrijfsvoering daarop inrichten. De omstandigheden zijn leidend in plaats van maakbaar. Een uitdaging waar we ook in Nederland voor staan en zeker ook een belangrijker onderdeel in ons werk gaat worden.

Wat is je advies aan collega-managers?

Het is inspirerend om in een andere wereld te stappen en je eigen oogkleppen af te doen. Een beetje ongemakkelijk, maar zeer leerzaam. Gun je medewerkers die ervaring, het helpt hen om ook anders te gaan kijken naar hun eigen werk. We hebben waterschappers nodig die kunnen omdenken bij de transities die we in Nederland moeten doormaken. Internationaal werkt helpt daarbij.

grenzen leren binnen de Blue Deal

Door: programmabureau Blue Deal

Overstromingen in Kenia, droogte in Zuidelijk Afrika en een wereldwijd stijgend gebrek aan schoon (drink)water. Alleen al dit jaar kunnen we legio voorbeelden noemen van situaties waarin water, of juist het gebrek eraan, voor problemen zorgde. Zowel binnen als buiten Nederland krijgen waterbeheerders steeds vaker te maken met extreme weersomstandigheden.

Wereldwijd beter waterbeheer

Daarom werken we samen met de 21 Nederlandse waterschappen wereldwijd aan beter waterbeheer via de Blue Deal. Ons doel is om 20 miljoen mensen wereldwijd toegang geven tot voldoende, schoon en veilig water. Dat doen we in de Blue Deal in de vorm van 17 partnerschappen in 15 landen.

Het belang van leren

Het Blue Deal-programma is een belangrijke schakel in de strijd tegen de gevolgen van klimaatverandering en de zorg voor waterkwaliteit en -kwantiteit. Een cruciaal

aspect van dit programma is het belang van leren, zowel op individueel als collectief niveau. Het leren binnen het Blue Deal-programma stelt waterschappen in staat om beter in te spelen op de complexiteit van waterbeheer in een veranderende omgeving. Of het nu gaat om technische expertise, vormen van samenwerking, of de manier waarop een waterautoriteit wordt ingericht.

Waardevolle internationale samenwerking

Landen als Zuid-Afrika, Kenia en Ethiopië hebben al jarenlange ervaring met droogte, iets wat in de Nederland relatief nieuw is en een thema waarop we nog veel kunnen leren: hoe kunnen we het beste water vasthouden in plaats van alles weg te pompen? De samenwerkingen zijn dus voor alle partijen waardevol.

Persoonlijke en interculturele ontwikkeling

Ook op persoonlijk vlak valt er veel te leren. Nederlandse waterschappers beschikken over technische kennis, véél technische kennis. Maar wanneer deze experts werken in een totaal andere context in een ander land, met nieuwe uitdagingen en beperkingen, moeten ze zich aanpassen. Want zie maar eens hetzelfde voor elkaar te krijgen met

veel minder budget of veel minder mensen. Dat vraagt om flexibiliteit, creativiteit en innovatie. Of denk eens aan interculturele samenwerking. Deze vaardigheden nemen de Blue Deal-collega's mee terug uit de partnerlanden naar Nederland.

Bruggen slaan

Het leren binnen de Blue Deal kent verschillende vormen. Denk aan het geven of volgen van trainingen. Experts die één-op-één met elkaar sparren en samenwerken. En het gezamenlijk op onderwerpen reflecteren of pilotprojecten in gang zetten. Het KIWI-programma

biedt een kweekvijver vol nieuwe experts, terwijl het Young Expert Programme (YEP) een brugfunctie vervult. Deze Yeppers versterken namelijk zowel de netwerken tussen Nederland en partnerlanden als die tussen ervaren en nieuwe professionals.

Investeren in leren

Kortom, leren vormt het fundament van het Blue Deal-programma en is de motor voor innovatie, aanpassingsvermogen en samenwerking. Door te investeren in leren kunnen waterschappen de uitdagingen van vandaag en morgen beter aangaan, wat bijdraagt aan een duurzaam en veerkrachtig waterbeheer in de wereld maar ook in Nederland.

Op naar meer gedeelde kennis

Leren we nu al voldoende uit het buitenland? Nee, nog lang niet. Maar er zijn wel veel mogelijkheden. Juist daarom kunnen we alle experts, KIWI's, Yeppers en anderen die binnen de Blue Deal werken, zo goed gebruiken. Zo kunnen we nieuwe kennis op blijven halen en door heel Nederland en onze partnerlanden verspreiden. Op naar schoon, voldoende en veilig water voor 20 miljoen mensen wereldwijd. En op naar nog veel meer gedeelde kennis!

Dit magazine helpt bij het verzamelen en verspreiden van waardevolle kennis over wereldwijd waterbeheer. Klaar met lezen? Gooi het niet weg, maar geef het door! Zo ondersteun je de Blue Deal in haar missie om kennis te delen en verspreiden.

elooos en deal

Internationaal werk heeft bij sommigen de reputatie van een snoeppreijje, maar dat beeld klopt niet. Werken in een ander land, waar je te maken hebt met een andere taal en cultuur, is behoorlijk uitdagend. Je bent 24/7 met collega's onderweg, je moet flexibel zijn, en je vertrouwde routines kun je meestal beter loslaten. Kortom, je staat constant "aan" en bevindt je vaak ver buiten je comfortzone. Natuurlijk is het gaaf om iets van het buitenland te zien, maar in werkelijkheid zie je vooral de binnenkant van vergaderzalen!

2018 - 2030

BLUE DEAL

Improving access to clean,
sufficient and safe water for
20 million people around the world

Het tijdschrift "Nieuwe perspectieven op watermanagement - Leren door internationale samenwerking" is een initiatief van deelnemers aan het KIWI-programma. Het initiatief wordt financieel ondersteund door het NWB Fonds en de Blue Deal.

Redactie: Edgar de Bruijn, Harmke Berghuis, Lida Schelwald, Marion Wierda, Michelle Cornellissen en Tom Overgaauw

Vormgeving: Studio Duel

Op de hoogte blijven van de Blue Deal? Kijk op www.dutchwaterauthorities.com/blue-deal en meld je aan voor de nieuwsbrief door een mail te sturen naar info@bluedeal.nl.

Druk: Opmeer

Oplage: 500

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

 DUTCH WATER
AUTHORITIES

Ministerie van Buitenlandse Zaken